

Janakkalan vanhusneuvoston kokous (9.)

Aika: 19.11.2024 klo 12-14
Paikka: Kunnantalo, Hamppula
Läsnä: Helena Puistola
Kati Virtanen
Paula Lindholm
Pirjo Kilpeläinen
Hanna Paikkala

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.56.

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio käsiteltiin lyhyesti.

3. Terveiset Hyvinvointilautakunnan kokouksesta. Paula ja Pirjo

Testamenttirahoista keskustelua. Ei muita vanhusneuvostoon liittyviä asioita.

4. Terveiset hyvinvointialueen kokouksesta. Helena

Vanhusneuvoston kokous pidettiin 5.11. Kokouksessa käsiteltiin mm. vanhusasiavaltuutetun tehtävät, luonnos hyvinvointisuunnitelmasta 2025-2028 ja sen lausunnot, tasa-arvosuunnitelma ja sen lausunnot sekä kuntien vanhusneuvoston terveiset ja omavalvontaraportti, joka julkaistaan neljä kertaa vuodessa.

5. Hyvinvointijohtajalta tuli kysely vanhusneuvostolle

<https://link.webropolsurveys.com/S/2B17BDB05BF4F808> Kysely on taustatietona kunnan toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tekoon

Täytettiin kysely yhdessä kokouksessa.

6. Toimintasuunnitelma vuodelle 2025. Liite 1

Janakkalan kunta

Kunnanvirasto

Puh. (03) 68 011

Juttulantie 1

kirjaamo@janakkala.fi

14200 Turenki

www.janakkala.fi

Käytiin yhdessä läpi liitteenä olevaa toimintasuunnitelmaa sekä hyvinvointijohtajan lisäämiä huomioita. Toimintasuunnitelmaan palataan tammikuussa 2025.

7. Talousarvio ja tasapainottamistoimenpiteet vanhusneuvoston vastattavaksi. Liite 2

- toimintasuunnitelma vastasi näihin huomioihin
- keskusteltiin vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistymisestä, yhteiskokous tammikuussa
- painokustannukset – painokuluihin 1700 kpl, tiedustellaan kustannusten puolittamista mm. seurakunnan kanssa
- olohuonetoiminta käynnistyy
- liukuasteita ei tarvita tänä vuonna

8. Vuoden 2025 Janakkalan kunnan vanhusneuvoston kokoonpano:

- LC Janakkala/Idat: Varsinainen jäsen Pirkko Kostamo, vara Maija Tuuri
- Varsinainen Riitta Lindell, Janakkalan Sydänyhdistys, vara Päivi Salonen, Janakkalan reuma ja Kanta-Hämeen epilepsiyhdistys
- Tervakosken eläkkeensaajilla kokous tulossa torstaina 21.11. Ilmoittaa jäsenet kokouksen jälkeen
- Eläkeliitto Janakkalan yhdistys: varsinainen jäsen Helena Puistola ja vara Eila Jantunen
- SPR ilmoittaa jäsenet loppuviikosta
- Jäsenet toimitetaan tammikuussa tiedoksi kunnanhallitukselle toimintasuunnitelman päivityksen yhteydessä

9. Eteneekö esteettömyyselvyys Janakkalan teknisessä toimessa?

Hyvinvointijohtaja Hanna Paikkala kysyy tekniseltä johtajalta Harri Vierikalta asian tilanteesta. Voidaanko esim. teettää oppilastyönä HAMK:sta.

10. Joulupaketti ympärivuorokautisen asumisen piirissä oleville vanhuksille

- Tervakoski Serafiinakoti (22) ja Elsakoti (25), Pirjo ja Paula

- Turenki Charlotta ja Säteri (57), Helena ja Antero
- Turenki Tapailakoti (44) ja Kotipelto (27), Pirjo, Riitta ja Alpo
- Turenki Kyteri (60), Helena ja Antero

Ensi viikolla lahjojen haku. Paketteja yhteensä 235kpl. Hinta a´14 euroa.
Maksu menee Ikääntyneiden rahasto / vanhusneuvosto.

11. Vanhusviikko 6.-13.10.2024. Teemana tänä vuonna Hyvä arki, hyvä mieli.

Palautetta:

Mummodiskoa sekä monipuolista ohjelmaa kehitettiin.

12. Muut asiat

- Vanhusneuvostopäivään ei osallistuttu
- tekninen lautakunta: liikuntapaikkojen taksat (Vanhusneuvoston lausunto liite 3)
- yli 70 -vuotiaille maksuton liikuntapassi – Hyvinvointijohtaja Hanna Paikkala valmistelee yhdessä vanhusneuvoston kanssa ensi vuodelle esityksen, miten tämä järjestetään testamenttirahoista

13. Seuraava kokous 2025 sovitaan myöhemmin

Liite 1

Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma vuodelle 2025

Vanhusneuvostot tulivat lakisääteiksi 1.7.2013 voimaan tulleen ns. vanhuspalvelulain (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista) myötä. Kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä (Kuntalaki § 27). Vanhusneuvoston budjetti vuodelle 2025 on 4500 euroa, joka tarkoittaa kahdeksan kokousta vuodessa nykyisellä kokoonpanolla (neljä jäsentä). Vanhusneuvoston jäsenten määrän ollessa suurempi kuin nyt, kokousten määrää vähennetään.

Vaikuttamistoimielinten vaikuttaminen tapahtuu yhteistyössä poliittisten päättäjien kanssa ja heidän kauttaan. Vaikuttamistoimielimet voivat esimerkiksi 1) kirjoittaa lausuntoja, 2) pyrkiä vaikuttamaan poliittiseen päätöksentekoon ja 3) edustaa lautakunnissa ja muissa toimielimissä. (Henriksson & Huttunen 2022)

Vanhusneuvostolle tulee kuntalain mukaan antaa mahdollisuus vaikuttaa kunnan toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, elinympäristön, osallisuuden, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen kannalta. Vanhusneuvosto on aktiivinen aloitteiden tekijänä, joita kuntalaiset voivat myös ehdottaa.

Vanhusneuvoston työskentelyä koordinoi Hyvinvointijohtaja. (Hallintosäätö Kvaltuusto 11.12.2023 § 116, voimaan 1.1.2024) Vanhusneuvosto valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kunnan vanhusneuvoston kokouksissa toimii kunnassa palvelusuhteessa oleva henkilö sihteerinä.

Kuntien ja hyvinvointialueiden vanhusneuvostoille on hyvä luoda selkeät yhteistyön rakenteet. Yhteinen seminaari 1–2 kertaa vuodessa yhteisistä hyvinvointiin liittyvistä ja muihinkin ikäihmisten kannalta liittyviin tärkeisiin asioihin. Huolehditaan hyvästä ja monipuolisesta tiedottamisesta, esim. verkkosivut ajan tasalla, viestintä sosiaalisessa mediassa. Kuntien ja hyvinvointialueiden vanhusneuvostojen kannattaa keskittyä yhdessä niihin teemoihin, joihin ne voivat yhdessä vaikuttaa. (Hyvinvointialueen vanhusneuvosto-opas. Kari Hiltunen. 2024)

Vanhusneuvoston kokoontumiskerrat on neljä kertaa vuodessa läsnäolokokouksina. Kunnan vanhusneuvoston puheenjohtaja (valitaan myös varajäsen) osallistuu myös hyvinvointialueen vanhusneuvoston hybridikokouksiin.

Janakkalan vanhusneuvoston kokoukset vuonna 2025:

Keväällä kaksi kokousta, jotka ajoitetaan hyvinvointilautakunnan kokouksista tulleiden asiapyyntöjen mukaan (esim. testamenttivarojen ja -hakemusten käsittely). Kokoukset pidetään maalisi- ja toukokuussa. Toukokuun kokous on järjestäytymiskokous. Ensimmäisessä kokouksessa uudessa kokoonpanossa valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja seuraavalle neljälle vuodelle. Kokouksessa valitaan myös hyvinvointialueen vanhusneuvoston jäsen ja varajäsen. Tarvittaessa pidetään lisäksi hybridikokouksia, jos lausunnot, testamenttiasiat tms. vaatii.

Syyskaudella kolme kokousta, jotka ajoitetaan hyvinvointilautakunnan kokouksista tulleiden asiapyyntöjen mukaan (esim. testamenttivarojen ja -hakemusten käsittely). Tarvittaessa pidetään lisäksi hybridikokouksia, jos lausunnot, testamenttiasiat tms. vaatii. Ensimmäinen kokous ajoittuu elokuuksi. Toinen kokous keskittyy vanhusviikon suunnitteluun syyskuussa. Toinen joulukuussa ja se sisältää myös joululounaan.

Kunnan ja hyvinvointialueen vanhusneuvoston muistiot ovat nähtävissä Janakkalan kunnan verkkosivuilla.

Kunnan vanhusneuvoston jäsenet osallistuvat hyvinvointialueen vanhusneuvoston järjestämiin seminaareihin.

Vanhusneuvoston jäsenet osallistuvat Teamsilla valtakunnallisiin vanhusneuvostopäiviin, jotka järjestetään vuosittain. Muut valtakunnalliset, alueelliset sekä paikalliset osallistumiset sovitaan kutsujen ja vapaaehtoisuuden mukaan.

Liite 2

Hyvinvointijohtajalta tuli vanhusneuvostolle vastattavaksi seuraavaa:

1. Talousarvio ja tasapainottamistoimenpiteet:

Tasapainottamistyöryhmä on esittänyt vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistämistä.

Toiminnalliset syyt; molempien ryhmien palvelutuotanto siirtyi HVA:lle, kunnassa molemmille tuotetut lähinnä vapaa-ajan palvelut menevät hyvinvoinnin alle. Vammaisneuvosto ei myöskään toimi, nyt pj:nä kh:n päätöksen mukaisesti minä, ja se ei ole neuvoston lain hengen mukaista, että viranhaltija pyörittää sitä. Jäseninä on 3 vammaisjärjestön edustajaa, jotka vaihtelevasti kokouksissa (viimeksi 1, loput luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita) kokouksissa oli myös reilun vuoden tauko ennekuin otin pj:n roolin.

Taloudelliset; Kokousten määrää tulisi talouden sopeuttamistoimina vähentää ja kuluja seurata – TA on nyt noin 4500 € yhteensä neuvostoille, mikä tarkoittaa noin 8 kokousta kuluineen vuodessa. Nyt kulut ovat 9/24 mennessä vanhusneuvostolla noin 5000€ ja vammaisneuvostolla noin 1000€. Kokousten hintalappu on noin 460 € / kokous, tosin viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä ei olisi tuplasti kuten nyt. Säästöä voi löytyä myös sihteeri / viranhaltijaedustuksessa? Kokousten määrää on vähennetty myös lautakunnista, valtuustosta ja kunnanhallituksesta, eli on linjassa yleisesti sovittujen säästötoimenpiteiden kanssa.

TA esitys on mennyt kunnanhallitukselta eteenpäin ja on seuraavaksi valtuuston talousarviokäsittelyssä 11.11.2024.

HVA vanhus- ja vammaisneuvostojen edustus ja sitä kautta HVA palveluihin vaikuttaminen on tärkeää, molempien neuvostojen osalta.

- muutosaikataulu -> vaalien jälkeen yhdistäminen? sitä ennen kokousten määrä?

2. Testamentin käyttö

Esitän vuoden 2024 määrärahan käyttöön vielä lisäehdotuksia:

- Ikääntyneiden harraste-esitteen 2024-2025 painatus ja postitus vanhuskotitalouksiin (1790 kpl) tiedot esitteessä laajasti kaikilta kunnan toimijoilta = kunnalta, järjestöiltä ja seurakunnalta, hinta-arvio n 3500 €
- Liukuesteiden hankinta (täydennys) Nyt on jaossa sotelta jääneitä liukuesteitä, noin 700 kpl. Tämä toiminta pitäisi vakinaistaa käytännöksi. Tiedän teidän kokoukseen mennessä, onko

tarvetta lisätilaukselle tälle syksylle. Mutta jatkossa voisi olla vanhusneuvoston koordinoimaa toimintaa myös?

- siihen koordinaattoriasiaan liittyen THL:n selvitys ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia edistävästä rakenteista, tutkimus tehty ennen kuin olen aloittanut nykyisessä roolissani, mutta itsellä sama havainto, paljon työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen, mutta ei ikääntyneiden. Puuttuu rakenteet kunnista, kuka on yhteydessä palveluyksiköihin järjestettävästä kunnan hytetyöstä ja olisi aikaa kehittää osallistavaa ja yhteisöllistä toimintaa yhdessä järjestöjen kanssa:

THL:n mukaan kuntien ja hva yhdyspintatyö on heikoimmillaan ikääntyneiden osalta. <https://thl.fi/-/iakkaiden-terveytta-ja-hyvinvointia-edistavissa-rakenteissa-puutteita-kunnissa-ja-hyvinvointialueilla>

3. Olohuonetoiminnan käynnistäminen

Kun ei ole kunnalla resurssia toiminnan käynnistämiseen, niin esitän ikääntyneiden verkostossa, että yhdistykset sitoutuisivat huolehtimaan toiminnasta yhteisvastuullisesti. Kunnalla ei ole ketään henkilöä tällaisen toiminnan viikoittaiseen koordinointiin.

- aloitetaan jostain, eli kerta viikossa eri yhdistykset pitää kunnan osoittamissa tiloissa avointa olohuonetoimintaa,

- jos saadaan joskus resurssi ikäihmisten koordinaatioon niin hänelle sitten tulee tämän toiminnan koordinointi laajemmaksi ja kyliin ja sisältöä. Meillä on 3 eri hankehakemusta avoinna, joissa toimintaan saadaan sisältöä, OmaHämeeltä ja järjestöiltä. Niihin liittyen ei ole tulossa resurssia meille työntekijään.

Liite 3

Vanhusneuvoston lausunto teknisen lautakunnan päätökseen liikuntapaikkojen taksojen korotukseen ikääntyneiden kohdalta.

Janakkalan tekninen lautakunta on päivittämässä liikuntapaikkojen taksoja joulukuun kokouksessaan. Korotus osuu aikuisiin, ikääntyneisiin ja muihin erityisryhmiin.

Päivittäinen liikkuminen on ikäihmiselle elinehto. Liikkuminen ei estä vanhenemista, mutta sen avulla säilytetään ja parannetaan lihasvoimaa, tasapainoa, liikkuvuutta ja kävelykykyä. Liikkuminen vahvistaa myös mielen hyvinvointia ja muistia sekä tarjoaa mahdollisuuden tavata muita ihmisiä. Riittävä päivittäinen liikkuminen tukee merkittävästi pitkäaikaissairauksien ehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta. Keskeistä iäkkäiden liikunnan edistämisessä tulisi olla kannustus, ohjaus ja heidän tarpeidensa kuuntelu, sillä tarpeita ja toiveita vastaava liikunta madaltaa kynnystä osallistumiselle ja motivoi liikkumaan. (Ikäinstituutti, 2022.)

Yli 65-vuotiaiden liikuntasuositukset vastaavat määrällisesti ja intensiteetiltään yleisiä aikuisten suosituksia. Lihaskuntoharjoittelun lisäksi ikääntyville suositellaan myös tasapainon ja notkeuden harjoittamista kaatumisten ehkäisemiseksi. (THL, 2024.)

UKK-instituutin liikuntasuositus yli 65-vuotiaille:

Reipasta liikkumista: ainakin 2 tuntia 30 minuuttia viikossa TAI rasittavaa liikkumista ainakin 1 tunti 15 minuuttia viikossa. Notkeutta, tasapainoa, lihasvoimaa ainakin 2 kertaa viikossa.

Janakkalan vanhusneuvosto valmistelee yhdessä hyvinvointijohtaja Hanna Paikkalan kanssa + 70 -vuotiaille liikuntapassia. Passi rahoitettaisiin ikääntyneiden saamasta testamenttirahastosta.

Janakkala 18.11.2024

Helena Puistola, pj, Janakkalan Eläkeliitto

Riitta Lindell, vpj, Janakkalan Sydänyhdistys

Paula Lindholm, jäsen, Tervakosken Eläkkeensaajat

Pirjo Kilpeläinen, Hyvinvointilautakunnan jäsen